

مشکلات ناشی از کمبود گاز و برق در بخش بافندگی

ترجمه: آزاده موحد

صادرات پارچه

تقاضا برای منسوجات و پوشاک در جهان حدود ۱۸ تریلیون دلار است که احتمالاً ۶/۵٪ در هر سال افزایش پیدا می‌کند. پاکستان با در اختیار داشتن سهم ۳۰ درصدی از تجارت نخ در جهان، ۸ درصدی از پارچه پنبه‌ای و دارا بودن بیش از ۱ میلیارد دلار صادرات که ۶۰٪ کل صادرات کشور در سال ۱۳-۲۰۱۲ را تشکیل می‌دهد، یکی از بزرگ‌ترین تامین‌کنندگان منسوجات پنبه‌ای در بازارهای جهانی به شمار می‌رود.

مهم‌ترین کشورهای واردکننده پارچه‌های پنبه‌ای در سال ۱۳-۲۰۱۲ عبارت بودند از ترکیه، بنگلادش، ایتالیا، آلمان، ایالات متحده آمریکا، چین، کره، برزیل، اندونزی، انگلستان و سنگاپور. جالب است که بدانیم با افزایش صادرات پارچه در بسیاری از کشورها، پاکستان بازار نخ خود را از دست داده است. مهم‌ترین بازارها برای پارچه پاکستانی عبارتند از ترکیه، ایتالیا، بنگلادش، ایالات متحده آمریکا، کره، ویتنام، سربلانکا، آلمان و بلژیک. صادرات پارچه پنبه‌ای در جدول ۲ نشان داده شده است.

در حال حاضر چین یکی از مهم‌ترین بخش‌های پوشاک و نیروی محرک صادرات پوشاک پاکستان محسوب می‌شود. رکود اقتصادی جهانی در واقع تاثیری بر صنایع چین پاکستان به جا نگذاشته است. وضعیت فعلی بازار این اجازه را به فعالان صنعت چین نمی‌دهد تا قیمت تمام شده برای مصرف‌کنندگان را افزایش دهند و در نتیجه افزایش قیمت به تولیدکنندگان پارچه چین در سراسر جهان اعمال می‌شود. پاکستان در این میان به دلیل قیمت‌های رقابت‌پذیر و نوآوری‌های تولیدکنندگان داخلی به عنوان یک تامین‌کننده کلیدی پارچه چین در جهان مطرح شده است. صادرات پارچه‌های چین پنبه‌ای از پاکستان از ۳۲۰ میلیون متر مربع به ارزش ۳۵ میلیارد روپیه در سال ۱۲-۲۰۱۱ به ۳۲۶ میلیون متر

جدول ۱- تولید پارچه پنبه‌ای

سال	تولید (بخش کارخانه‌ای)
۲۰۰۰-۰۱	۴۹۰
۲۰۰۱-۰۲	۵۶۸
۲۰۰۲-۰۳	۵۸۲
۲۰۰۳-۰۴	۶۸۳
۲۰۰۴-۰۵	۹۲۵
۲۰۰۵-۰۶	۹۱۵
۲۰۰۶-۰۷	۱۰۱۳
۲۰۰۷-۰۸	۱۰۱۶
۲۰۰۸-۰۹	۱۰۲۰
۲۰۰۹-۱۰	۱۰۱۰
۲۰۱۰-۱۱	۱۰۳۰
۲۰۱۱-۱۲	۱۰۲۴
۲۰۱۲-۱۳	۱۰۲۶

صنایع نساجی مهم‌ترین بخش تولیدی پاکستان بوده که دارای بلندترین زنجیره تولید است و پتانسیل ذاتی ایجاد ارزش افزوده در هر بخش از زنجیره از پنبه پاک کنی گرفته تا ریسندگی، تولید پارچه و پوشاک را دارد. این بخش حدود یک چهارم ارزش افزوده صنعتی را به خود اختصاص می‌دهد، برای حدود ۴۰٪ نیروی کار در صنعت ایجاد شغل می‌کند، از ۴۰٪ اعتبارات بانکی بخش تولید استفاده می‌کند و ۸٪ تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص می‌دهد. میانگین سهم تولیدات نساجی به غیر از نوسانات فصلی و دوره‌ای از صادرات کشور حدود ۶۰٪ است. البته علی‌رغم این که پاکستان چهارمین تولیدکننده و سومین مصرف‌کننده بزرگ پنبه در جهان است، سود نسبی آن تا حد زیادی در انحصار صادرات محصولات با ارزش افزوده پایین است و این امر را می‌توان در رتبه دوازدهم این کشور در صادرات جهانی مشاهده کرد. در حال حاضر یک قسمت سازمان‌دهی نشده در بخش بافندگی وجود دارد که پارچه خام نسبتاً بی‌ارزش تولید می‌کند. ماشین‌های بافندگی دستی دارای تکنولوژی ضعیفی بوده، نخ‌های به کار گرفته شده در آن‌ها بی‌کیفیت است و بودجه سازمانی برای توسعه آن‌ها اندک می‌باشد. رشد صنایع نساجی پاکستان به ویژه در زمینه‌ی ظرفیت بافندگی بخش کارخانه‌ای روند معکوسی را نشان می‌دهد. ظرفیت حجمی ماشین‌ها از ۲۶۰۰۰ در سال‌های ۷۹-۱۹۷۸ به تنها ۷۰۰۰ در سال‌های ۱۳-۲۰۱۲ رسیده است. به نظر می‌رسد بخش سازمان‌دهی شده نیز به جای تلاش برای توسعه و مدرنیته کردن بخش بافندگی به سمت بخش ریسندگی پنبه تغییر مسیر داده است.

بخش بافندگی غیر کارخانه‌ای یا دستی در طول دو دهه گذشته رشد شگفت‌انگیزی را شاهد بوده است. رشد دوره‌ای صادرات به تثبیت بخش بافندگی دستی کمک کرده است. بدون سرشماری نمی‌توان تعداد ماشین‌های بافندگی دستی را در بخش غیر کارخانه‌ای به طور دقیق تعیین کرد. تعداد ماشین‌های بافندگی فعال همچنان در نوسان و محاسبه میزان مصرف نخ و تولید پارچه توسط این ماشین‌ها همچنان دشوار است. به گزارش سازمان کمسیون نساجی تعداد ماشین‌های بافندگی دستی فعال که از نخ‌های پنبه‌ای/ترکیبی استفاده می‌کنند بین ۱۷۵۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰ متغیر است که ماشین‌های بافندگی بدون ماکو حدود ۲۰-۱۵٪ کل را تشکیل می‌دهند.

تولید پارچه

مجموع تولید پارچه (کارخانه‌ای و غیر کارخانه‌ای) از ۸۵۲۴ میلیون متر مربع در سال ۰۶-۲۰۰۵ به ۱۰۸۵۰ میلیون متر مربع در سال ۱۳-۲۰۱۲ رسیده است. بخش غیر کارخانه‌ای بیش از ۹۰٪ تولید پارچه را به خود اختصاص می‌دهد. در نتیجه ظرفیت ماشین‌های بافندگی غیر کارخانه‌ای همچنان برجسته و حکمفرماست. نصب ماشین‌های بدون ماکو در این بخش منجر به رشد بالای تولید پارچه شده است.

در حال حاضر ماشین‌های بافندگی بدون ماکو بزرگ‌ترین مصرف‌کننده نخ پنبه‌ای در پاکستان به شمار می‌روند. اگرچه بخش بافندگی غیر کارخانه‌ای به نسبت گسترده می‌باشد اما صادرات آن به پارچه‌های ملحفه‌ای با کیفیت پایین محدود می‌شود. در جدول ۱ تولید پارچه در بخش کارخانه‌ای نشان داده شده است. در سال‌های گذشته صنایع نساجی پاکستان پیشرفت‌های قابل توجهی را در ظرفیت تولید شاهد بوده است. در طول ۱۰ سال گذشته بخش ماشین‌های بافندگی دستی در پاکستان شاهد پیشرفت چشمگیری بوده است. نصب ماشین‌های بدون ماکو منجر به افزایش رشد تولید پارچه شده است.

جدول ۲- صادرات پارچه پنبه‌ای

سال	مقدار ۰۰۰ متر مربع	ارزش ۰۰۰ دلار آمریکا	ارزش واحد
			دلار/مترمربع
۲۰۰۶-۰۷	۲۲۱۱۸۴۳	۲۰۲۶۵۴۷	۰/۹۲
۲۰۰۷-۰۸	۱۹۲۰۲۶۸	۲۰۱۰۶۱۱	۰/۹۹
۲۰۰۸-۰۹	۱۸۹۸۵۴۰	۱۹۵۵۲۸۹	۱/۰۲
۲۰۰۹-۱۰	۱۷۸۷۶۵۹	۱۸۰۰۰۵۵	۱/۰۱
۲۰۱۰-۱۱	۲۳۳۷۸۰۴	۲۶۲۳۱۹۵	۱/۱۲
۲۰۱۱-۱۲	۲۰۶۶۵۵۸	۲۴۴۲۴۸۳	۱/۱۸
۲۰۱۲-۱۳	۲۹۷۸۱۱۱	۲۶۸۹۸۳۲	۱/۲۹

جدول ۳- صادرات پارچه‌های جین پنبه‌ای به کشورهای مختلف

کشور	۲۰۱۱-۱۲		۲۰۱۲-۱۳	
	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش
بنگلادش	۱۲۶۰۷۲	۱۳۳۴۸	۱۳۹۸۴۳	۱۹۶۱۲
کمبوجیه	۱۱۰۶۸	۱۲۲۹	۱۱۶۵۸	۱۵۹۶
مصر	۲۳۹۳۸	۲۸۲۷	۲۴۶۵۲	۳۵۱۰
آلمان	۲۴۳۸	۲۸۱	۱۵۶۳	۲۲۷
هنگ کنگ	۵۲۷۴	۶۵۲	۵۷۷۱	۸۵۲
هند	۳۰۹۷	۳۵۰	۳۶۰۸	۵۲۲
ایتالیا	۸۴۱۴	۹۵۶	۵۵۷۶	۸۸۰
لسوتو	۳۷۶۲	۴۶۷	۵۰۸۳	۷۸۹
مکزیک	۴۶۹۹	۴۰۵	۴۷۴۳	۷۳
پرو	۹۴۳۹	۹۹۰	۹۴۶۹	۱۲۳۰
لهستان	۸۳۷	۹۱	۱۰۶۷	۱۶۴
سریلانکا	۱۲۶۳۸	۱۳۴۱	۱۴۱۰۹	۲۰۲۴
ترکیه	۵۰۶۲۸	۵۵۳۴	۴۵۹۸۴	۷۱۸۰
ویتنام	۶۷۵۴	۹۲۱	۱۰۴۳۳	۱۳۹۲
سایر کشورها	۴۹۶۶۲	۵۶۵۳	۴۲۵۷۶	۹۲۹۰
مجموع	۳۲۰۱۱۶	۳۵۳۴۱	۳۲۶۱۳۵	۴۶۳۴۱

در جدول ۳ صادرات پارچه جین پنبه‌ای از پاکستان بر اساس کشورهای واردکننده نشان داده شده است.

پاکستان در داخل با مشکلاتی نظیر برق، گاز و بدتر شدن قانون و وضعیت سفارشات مواجه است. قطع برق برنامه‌ریزی شده یا نشده در کنار افزایش نرخ گاز و برق مانع بقای صنایع نساجی پاکستان و ناتوانی صادرکنندگان در انجام سفارشات می‌باشد.

مرجع

Dr. Noor Ahmet Memon, "Weaving Sector: Facing Problems of Shortage of Electricity and Gas", Pakistan Textile Journal

مربع به ارزش ۴۷ میلیارد روپیه در سال ۲۰۱۲-۱۳ رسیده است که نشان‌دهنده‌ی رشد ۳۱ درصدی از نظر ارزش می‌باشد. بنگلادش، ترکیه، مصر، سریلانکا و کلمبیا مهم‌ترین بازارهای پارچه‌های جین پاکستانی هستند. بنگلادش با وارد کردن ۱۴۰ میلیون متر مربع پارچه جین از پاکستان در سال ۲۰۱۲-۱۳ مهم‌ترین بازار این کشور محسوب می‌شود. البته با افزایش تعرفه‌های واردات ترکیه از ۲۴ ژوئیه ۲۰۱۱، صادرات نیز به شدت تحت تاثیر قرار گرفته است.

هند نیز تبدیل به یک بازار مهم برای پارچه‌های جین پاکستانی شده است. اگرچه صادرات ۳/۶ میلیون متر مربعی هنوز مقدار اندکی است اما نشان‌دهنده‌ی پتانسیل بازار جین هند بوده و به نظر می‌رسد که در سال‌های آتی این بازار از اهمیت بیشتری برخوردار شود.